

Druhý volební revers Ferdinanda I. (1545, 2. září)

V souvislosti s obnovováním zemských desek, které shořely v roce 1541 při požáru Malé Strany a části Pražského hradu, vydal Ferdinand I. svůj druhý volební revers, v němž podle svých potřeb pozměnil zásady své volby českým králem. Zde, stejně jako v prvním reversu z 13. prosince 1526, uvádí, že ho stavové přijali a zvolili za krále ze svobodné vůle.

Avšak dále tuto svobodnou volbu oslabuje a váže ji, v rozporu se skutečností, na tvrzení, že čeští stavové přijali a uznali jeho manželku Annu Jagellonskou za dědičku Českého království, z čehož naznačuje nárok na trůn nejen pro sebe, ale i pro své dědice.

Motivem k vydání tohoto druhého reversu však po upevnění Ferdinandovy vlády v Čechách nemuselo být již ani tak prosazení dědičských nároků na český trůn vůči českým stavům, ale také pojištění českého dědictví pro jeho následovníky vzešlé ze sňatku s Annou Jagellonskou vůči případným nárokům celého habsburského rodu, konkrétně vůči španělské větvi Habsburků. Podle tzv. bruselských smluv z počátku roku 1522 se totiž země, jímž Ferdinand vládl, v případě jeho úmrtí měly dostat opět pod jednoho vládce, jímž by byl tehdy jeho bratr španělský král a římský císař Karel V. A dědictví nově získaného Českého království, jehož králi náležel důležitý kurfiřtský hlas, bylo z tohoto hlediska záležitostí velmi významnou.

My Ferdinand, z buoží milosti Římský král, po všech časy rozmnožitel říše, a Uherský, Český etc. král etc. Oznamujem tímto listem všem vůbec: Jakož se spůsobem a z dopuštění pána Buoha všemohoucího, léta tisícého pětistého šestmécítmého¹⁾ na den Stětí sv. Jana²⁾, žalostivá věc přihodila, že jest najjasnější kníže a pán, Ludvík, uherský a český etc. král etc, bratr a švagr náš nejmilejší, pro obranu svaté víry křesťanské a zachování království, zemí a poddaných svých věrných milých, bojujíc proti dědičnému a ukrutnému nepříteli všeho křesťanstva Turku, bez dědicuov z světa sšel, a tudy království České i jiné země příslušející, jakožto markrabství Moravské, knížectví Slezské, Horní a Dolní, markrabství Lužické, se všemi a všelijakými vrchnostmi, panstvím a svobodami k nim náležitými, na najjasnější kněžnu a paní Annu, římskú, uherskú a českú etc. královú manželku naší nejmilejší, jako na vlastní sestru vejš psaného krále Ludvíka slavné paměti, a pravou přirozenou dědičku podle nadání, svobod, privilegií a vejsad císaře Karla Čtvrtého spravedlivě připadlo, tak jakž týž majestát to šířeji v sobě obsahuje a zavírá, kdyžby z královského rodu a kmene, mužského neb ženského pohlaví řádně zplozeného žádného nepozuostalo, aby svobodné volení krále českého stavuom téhož království a zemím k němu příslušejícím a nejinou měru náleželo, kteréhožto listu císaře Karla datum sto-

jí v Praze leta tisícého třístého čtyřicátého osmého, indictione první a sedmé Idus Aprilis³⁾ a království leta druhého; a také v listu a zápisu krále Vladislava, pana otce našeho nejmilejšího slavné paměti, zřetelně jest to dostaveno, když by pán Buoh krále Ludvíka smrti bez dědicuov uchovati neráčil, tehdy podle práv, vejsad, svobod a privilegií království Českého králová Anna, manželka naše nejmilejší, pravá dědička království Českého zůstati má, kteréhožto listu datum jest na hradě Pražském v pátek po svatých tří králích⁴⁾ leta tisícého pětistého desátého, a království Uherského dvadcatého a Českého třidcatého osmého; protož stavové častopsaného království Českého svrchu jmenovanú manželku naši nejmilejší, jako pravú dědičku a královou tohoto království vedle znění vejš psaného království Českého práv, vejsad a svobod poddané jsou uznali a přijali, a osobu naši po již dotčené manželce naší jakožto pravé dědičce za krále a pána svého z své svobodné a dobré vuole volili a přijali. Kterúžto stavuov povolnost a osoby naši za krále volení a přijetí dotčeným stavuom, dědicuom i budoucím jich vši milostí naší královskú i s dědici a budoucími našimi nahrazovati ráčíme.

Tomu na svědomí pečef naši královskú k listu tomuto přivěsiti jsme rozkázali a rukú vlastní se podepsati ráčili. Dán na hradě našem Pražském v středu po sv. Jiljí, leta od narození syna buožího tisícého pěti-

stého čtyřicátého pátého, a království našich Římského a jiných devatenáctého.

České znění listiny uloženo ve Státním ústředním archivu Praha, fond Archiv České koruny, inv. č. 2100. Otištěno podle: J. Kalousek, ČESKÉ STÁTNÍ PRÁVO, Praha 1892, 2. vyd., s. 581–582.

1) Dvacátého šestého.

2) 29. srpna.

3) 7. dubna.

4) 11. ledna.

